

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS DIREKTORIAUS

2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos tinklą sudaro Viešoji biblioteka (toliau – VB), 2 miesto (toliau – MF) ir 30 miestelių bei kaimų filialai (toliau – KF), kurie yra kompaktiškai išdėstyti visoje rajono teritorijoje.

2021 m. Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pagrindiniai tikslai buvo filialų infrastruktūros gerinimas, kokybiškas bibliotekinis ir informacinis vartotojų aprūpinimas, teikiamų paslaugų įvairovė, filialų dokumentų fondų atnaujinimo problemos sprendimas, Alytaus krašto rašytinio paveldo kaupimas, saugojimas, sklaida, dalyvavimas Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (toliau – LIBIS) programoje bei dalyvavimas projektinėje veikloje, siekiant sumažinti kaimo ir miesto bibliotekų vartotojų atskirtį ir suteikti lygias galimybes visiems kaimo bibliotekų lankytojams.

VB ir 32 filialuose sukauptas 317690 fiz. vnt. spaudinių ir kitų laikmenų fondas, lankytojams sudarytos galimybės naudotis nemokama interneto prieiga, lankytis kultūrinuose renginiuose, dalyvauti skaitymo skatinimo programose ir konkursuose.

Ataskaitiniais metais savivaldybės viešosios bibliotekos (toliau – SVB) tinkle įregistruoti 7812 skaitytojų, apsilankė 78954 lankytojai, išduota 173188 dokumentai.

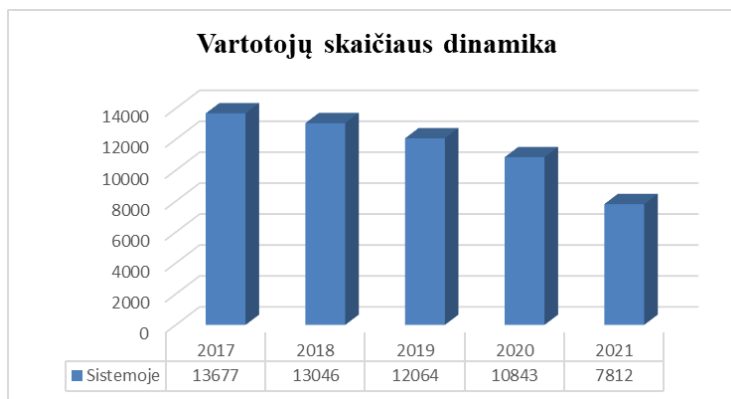
Bibliotekos lankytojai vis aktyviau naudojami virtualiomis bibliotekos paslaugomis. Populiarėja ne tik knygų ar prenumeruojamų leidinių paieška elektroniniame bibliotekos kataloge, bet ir informacijos apie renginius ir naujienas bibliotekos svetainėje, Facebook socialiniame tinkle, aktyvėja išankstinis paklausių knygų rezervavimas internetu.

VB ir jos filialai daug dėmesio skyrė bibliotekų įvaizdžio patrauklumui, bibliotekų teikiamų paslaugų plėtrai. Plėtodami ir stiprindami partnerystę su kitomis įstaigomis bei organizacijomis, įgyvendinome įvairius projektus, organizavome kultūrinius renginius, skatinome domėjimąsi literatūra, aktyvinome gyventojų skaitymo poreikius, puoselėjome ne tik ilgametes tradicijas, bet ieškojome ir naujų darbo formų.

VARTOTOJAI, LANKYTOJAI, IŠDUOTIS, FONDAI, LĖŠOS DOKUMENTAMS

1. Vartotojų aptarnavimas

2021 m. Alytaus rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir filialuose užregistruoti 7812 vartotojų, t. y. 3031 vartotoju mažiau, lyginant su praeitais metais. VB užregistruoti 2340 vartotojai, t. y. 2474 vartotojais mažiau. Miesto filialuose (Simne ir Dauguose) užregistruoti 953 vartotojai, t. y. 118 vartotojais mažiau. Kaimo filialuose užregistruoti 4519 vartotojų, t. y. 439 vartotojais mažiau, lyginant su praeitais metais.

1 Pav. Vartotojų skaičiaus dinamika SVB 2017–2021 m.

Lyginant su praėjusiais metais 2021 m. vartotojų skaičius sumažėjo 3031 vartotoju. Pagrindinės šių metų rodiklių sumažėjimo priežastys karantino pratęsimas iki gegužės mėnesio, ir nuo liepos mėnesio paskelbta valstybės lygio ekstremali padėtis. Nuo naujų metų pradžios iki gegužės Alytaus rajono bibliotekos aptarnavo skaitytojus bekontakčiu būdu. Be to ir patys skaitytojai labai saugojosi, bijojo eiti į biblioteką, kad neužsikrėstų virusu.

Nauja VB paslauga – knygomatas. Pandemija rajono bibliotekininkus išmokė nuolat ieškoti lankstesnių, patogesnių ir saugesnių knygų į namus išdavimo būdų, pagrindinį dėmesį skiriant saugesniam – bekontakčiam knygų išdavimui. Tad prie rajono viešosios bibliotekos pastatytas pirmasis ir kol kas vienintelis Alytaus apskrityje knygomatas puikiai pasitarnaus įgyvendinant patogumo ir saugumo principus, nes nuo šiol užsakytus leidinius bekontakčiu būdu bus galima atsiimti bet kuriuo paros metu, septynias dienas per savaitę. Bibliotekos knygomate yra 15 dėžučių, kuriose telpa aštuonios vidutinio dydžio ir formato knygos, tad ateityje visi norintys galės bet kuriuo jiems patogiu metu pasiimti iš anksto užsakytas knygas. Tai padaryti galima keliais būdais: per elektroninius valdžios vartus svetainėje [ibiblioteka.lt](http://biblioteka.lt) ir pasirinkus jų atsiėmimo būdą.

Knygomato privalumai – knygas galima atsiimti bekontakčiu būdu, bet kuriuo paros metu, septynias dienas per savaitę.

Trūkumai: Knygomate yra tik 15 dėžučių. Ilgiau pabuvę knygomate knygos sudrėksta, susigadina. Daliai jaunimo ši paslauga tiko, tačiau vyresnio amžiaus žmonės mieliau renkasi knygų užsakymą telefonu, atsiimant knygas bibliotekoje. Užsakant knygas į knygomatą būtina turėti mobilų

telefoną, o ne visi pensininkai „draugauja“ su technologijomis. Vaikai knygomatu beveik nesinaudoja, nes dažniausiai nedrįsta skambinti, dažnai bibliotekininkės knygas jiems parenka „savo nuožiūra“, be to knygas vaikai nori išsirinkti patys, jas pavartydami.

Apsilankymų skaičius

	2021	2020	Skirtumas
VB	17903	47342	-29439
MF	10370	21660	-11290
KF	50681	64469	-13788
Viso SVB	78954	133471	-54517

Lankytojų skaičius bibliotekose kasmet vis mažėja. Šiais metais skaitytojų skaičiaus mažėjimui įtakos turėjo karantino laikotarpis, kai rajono bibliotekos neaptarnavo skaitytojų.

Viešojoje bibliotekoje lankytojų rodiklių sumažėjimui įtakos turėjo bibliotekos tinklo optimizavimas. Biblioteka pradėjo dirbti 40 val. per savaitę, nedirbant šeštadieniais. Darbas vyksta bekontaktiu būdu, skaitytojų neįleidžiant į biblioteką. Skaitytojai knygas gali užsisakyti internetu, telefonu arba el. paštu.

Neįleidžiant skaitytojų į biblioteką buvo atsisakyta skaityklos paslaugų, kartu buvo atsisakyta spaudos. Nemažą dalį lankytojų sudarė lankytojai skaitykloje ir lankytojai prie kompiuterių, kurie naudojami nemokamomis interneto paslaugomis. Neįsileidžiant lankytojų, neleidžiama naudotis ir nemokamomis Viešos interneto prieigos taškų paslaugomis (VIPT). VIPT 10 kompiuterizuotų darbo vietų vartotojams Viešojoje bibliotekoje panaikintos, o kompiuteriai perkelti atnaujinant kitų filialų VIPT darbo vietas. Mokymų klasėje likę 10 kompiuterizuotų darbo vietų, bet jos skirtos tik mokymams ir lankytojams, kurie ateina kopijuoti ar atsispausdinti dokumentus.

2. Dokumentų išduotis

	Iš viso		Išduota į namus		Išduota vietoje	
	Fiz. vnt. 2021	Fiz. vnt. 2020	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%
SVB	173188	257257	161978	94	11210	6
VB	61411	128650	61411	100	0	0
MF	15988	24962	15231	95	757	5
KF	95789	103645	85336	89	10453	11

Dokumentų į namus išduodama 94 % visos išduoties. VB į namus išduodama 100 %, nes vietoje viešojo biblioteka jau nuo metų pradžios skaitytojų neįsileidžia.

SVB vartotojų, lankytojų, dokumentų išduoties skaičiaus mažėjimui vėlgi įtakos turėjo paskelbtas karantinas, VB tinklo optimizavimas, gyventojų skaitomumo mažėjimas, mažas vaikų ir

paauglių skaitomumo lygis, bibliotekų remontai ir kt. Į viešąją biblioteką skaitytojai gali ateiti tik atsispausdinti reikiamą informaciją. Tai taip pat turėjo įtakos skaitytojų, lankytojų ir išduoties sumažėjimui. Dauguma skaitytojų, o ypač vaikai, nori knygą išsirinkti patys, o ne užsisakyti internetu arba telefonu. Šiais metais didesnis dėmesys kreipiamas į kaimo filialus, stengiamasi atnaujinti kaimo filialų fondus. Taupumo sumetimais Viešojoje bibliotekoje naujų knygų užsakoma tik po vieną egzempliorių, dėl to prie populiarių knygų susidaro ilgos rezervacijos eilės. Tuo tarpu kaimo filialuose tos pačios naujos knygos stovi lentynose. Išduotis būtų didesnė, jei populiarių laisvalaikio knygų, kurioms susidaro ilgos rezervacijos eilės, turėtume po du ar tris egzempliorius.

Skaitomumo rodikliai lyginant su praeitais metais sumažėjo. Vidutiniškai vienas vartotojas perskaitė 22 fiz. vnt. bibliotekos dokumentų.

1 bibliotekininkui tenka 186 vartotojai ir 1880 lankytojų. VB – 390 vartotojų ir 2984 lankytojai. MF – 238 vartotojai ir 2593 lankytojai. KF – 141 vartotojas ir 1584 lankytojai.

Vienas bibliotekininkas vidutiniškai aptarnavo 1880 lankytojų, išdavė 4124 fiz. vnt. dokumentų.

Dėl aukštų kainų ir mažo valstybės finansavimo negalima patenkinti visų bendruomenės informacinių poreikių. Kasmet brangstant leidiniams, trūksta lėšų naujų knygų įsigijimui, periodinių leidinių prenumeratai. Nors didesnėms seniūnijų centrų bibliotekoms stengiamasi sukomplektuoti vertingesnę, išliekamąją vertę turinčią literatūrą, tačiau dėl aukštų kainų ir mažo valstybės finansavimo tą padaryti labai sunku.

3. Fondo būklė

Bibliotekos fonde yra 317690 fiz. vnt. dokumentų (t.y. 28245 dokumentų pavadinimai).

Dokumentų fondas lyginant su 2020 metais sumažėjo 6498 fiz. vnt. Daug neaktualių arba skaitytojų pamestų dokumentų nurašyta VB (2680 vnt.), Daugų (1413 vnt.), Alovės (875 vnt.) ir Venciūnų (914 vnt.) filialuose. Fonduose dominuoja grožinė (64,3 %) literatūra. Šakinės literatūros daugiausia sukaupta viešojoje bibliotekoje – 37,2 %, mažiausiai jos turi kaimo filialai.

Dokumentų fondas (fiz. vnt. ir proc.)

	Fondo dydis		Grožinė lit.		Šakinė lit.		Periodika	
	Fiz. vnt.	Pav.	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%	Fiz. vnt.	%
SVB	317690	28245	204375	64,3	90526	28,5	22789	7,2
VB	90285	26809	47228	52,3	33527	37,1	9530	10,6
MF	42382	17989	31243	73,7	9071	21,4	2068	4,9
KF	185023	6698	125904	68,0	47928	25,9	11191	6,0

Bibliotekų fondai kasmet mažėja, nes naujų knygų gaunama mažiau, nei nurašoma.

Vidutinis miestų filialų fondų dydis 21191 fiz. vnt. Miestų filialų fondai, palyginus su praeitais metais sumažėjo, nes buvo nurašyta 2128 fiz. vnt. dokumentų, o gauti buvo 1011 fiz. vnt. dokumentų. Vidutinis kaimo filialų fondų dydis 6167 fiz. vnt., t. y. 114 fiz. vnt. mažiau nei praeitais metais.

Formuojant fondus, atsižvelgiama į vartotojų poreikius, todėl stengiamasi įsigyti kuo daugiau pavadinimų dokumentų.

Didžiausią dalį nurašomų dokumentų – net 8812 fiz. vnt. arba 62 % sudaro susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai. Kiek mažiau – 5194 fiz. vnt. arba 37 % yra nepaklausūs, neaktualūs ar vartotojų sugadinti dokumentai. Vartotojų prarasti 207 fiz. vnt. tai sudaro tik 1 % nurašomų dokumentų. Formuojant fondus, atsižvelgiama į vartotojų poreikius, todėl stengiamasi įsigyti kuo daugiau pavadinimų dokumentų.

4. Lėšos tenkančios vienam gyventojui dokumentams įsigyti

	Gauta lėšų iš viso (EUR)	Tenka lėšų 1-am gyventojui (EUR)
LR kultūros ministerijos	30192	1,17
Savivaldybės	18000	0,70
Kitų šaltinių	1033	0,04
Iš viso	49225	1,90

Savivaldybė periodinių leidinių prenumeratai skyrė 18000 EUR. Vienam gyventojui teko 0,70 EUR.

Kitų šaltinių lėšos 1033 EUR. Vienam gyventojui teko 0,04 EUR.

Pagrindinės problemos su kuriomis susiduria Alytaus rajono bibliotekos yra naujų knygų trūkumas ir periodikos stygius. Nors didesnėms seniūnijų centrų bibliotekoms stengiamasi sukomplektuoti vertingesnę, išliekamąją vertę turinčią literatūrą, tačiau dėl aukštų kainų ir mažo valstybės finansavimo tą padaryti labai sunku. Didžiąją fondų dalį sudaro seni leidiniai, kurių bibliotekos turi po kelis egzempliorius. Skaitytojai aktyviai ieško naujų knygų, tačiau, gaunant po vieną egzempliorių, jų poreikių negalime patenkinti, nes knygos paskirstomis į VB ir 32 filialus. Dėl to mažesnių kaimo bibliotekų fondai yra daug skurdesni už miesto ar seniūnijos centrų bibliotekų fondus.

5. Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius

	Darbo vietų skaičius vartotojams				Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius darbuotojams
	Iš viso	Iš jų: kompiuterizuotų darbo vietų skaičius			
		Iš viso	Prijungtų prie tinklo	Su internetu prieiga	
SVB	344	128	128	128	48
VB	10	10	10	10	12
MF	37	17	17	17	4
KF	297	101	101	101	32

Kompiuterizuotų darbo vietų vartotojams skaičius lyginant su praėjusiais metais sumažėjo.

Į Viešąją biblioteką neįleidžiant skaitytojų, atsisakyta skaityklų. Panaikinta buvusių 16 nekompiuterizuotų darbo vietų vartotojams skaityklose. Viešos interneto prieigos taškų (VIPT) kompiuterizuotos darbo vietos Viešojoje bibliotekoje taip pat panaikintos, o kompiuteriai perkelti atnaujinant kitų filialų VIPT darbo vietas. Dėl bibliotekų tinklo optimizavimo atleisti 7 Viešosios bibliotekos darbuotojai ir jų darbo vietos taip pat panaikintos. Kompiuteriai panaudoti atnaujinant kompiuterinę įrangą filialuose.

PROJEKTAI. MATERIALINĖ BAZĖ

Projektų rengimas:

Rajono VB 2021 metais įgyvendino 7 projektus. 5 projektus rėmė Lietuvos kultūros taryba ir Alytaus rajono savivaldybė, vienam finansavimą skyrė Lietuvos Kultūros paveldo departamentas ir vieną finansavo UAB „Garsų pasaulis“.

Lietuvos kultūros taryba ir Alytaus rajono savivaldybė finansavo projektus „V-asis literatūros festivalis „Laukinės vaivorykštės 2021“, „Biblioterapijos taikymas Alytaus rajono gyventojams“, „Tai, kas išliko, sukūrė poetai“ (skirta Vytauto Mačernio metams), „Keliaujanti fotografijų paroda „Virsti šviesa – –“. Onei Baliukonei atminti“ ir projektą „Virtualus turas: Lietuvos partizaninio judėjimo atspindžiai Butrimonių krašte“

Lietuvos Kultūros paveldo departamentas finansavo projektą „Pažintinis turas po Alytaus krašto totorių istoriją ir kultūrą“. Projekto metu sukurtas virtualus turas po Raižių mečetę, parengtas ir suskaitmenintas kraštotyros darbas „Totoriai šalia mūsų: totorių etninės bendrijos papročiai, tradicijos, etnis paveldas“.

Pivašiūnų filialas dalyvavo skaitymo skatinimo projekte „Mes atsakingi už planetą, žmogų, draugą, save“, kurio finansinis rėmėjas UAB „Garsų pasaulis“. Projekto metu nupirktos ir padovanotos knygos 4 klasės mokiniams ir Pivašiūnų bibliotekai.

Dalyvavimas įvairiose programose, kitų institucijų parengtuose projektuose:

Nemunaičio, Junčionių, Mergalaukio, Punios, Krokialaukio, Santaikos, Ryliškių, Makniūnų, Praniūnų ir Kančėnų filialai partnerių teisėmis dalyvavo Alytaus rajono savivaldybės finansuotuose projektuose.

Rajono viešoji biblioteka ir filialai trečius metus dalyvavo projekte „Prisijungusi Lietuva“: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“, kurį įgyvendino Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Ūkio ministerijos kartu su partneriais: asociacija „Langas į ateitį“, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka,

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Projekte gyventojų skaitmeniniam švietimui pasitelkta bibliotekų viešųjų interneto prieigos taškų (VIPT) infrastruktūra, kuri buvo atnaujinama LNB projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ metu. Pirmuosiuose etapuose buvo atnaujinti Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos, Daugų, Simno, Butrimonių, Miroslovo, Punios, Ūdrijos, Krokialaukio, Makniūnų ir Pivašiūnų VIPT. Šiais metais atnaujinti Miklusėnų ir Kumečių filialų VIPT, atnaujinta Mokymų klasė Viešojoje bibliotekoje. 2021 m. gautas eksperimentinis paketas įrengtas Simno bibliotekoje. Paketą sudaro virtualios realybės platforma, programinė įranga, virtualios realybės akiniai ir jų priedai. Kol kas mokomasi nauja įranga naudotis, ieškoma galimybių, kaip geriausiai jį panaudoti ne tik žaidimams, bet edukacijoms, mokymui ir mokymuisi.

Anksčiau gauti inžineris, kūrybinis ir programavimo paketai buvo išskirstyti po didžiuosius filialus (Simno ir Daugų filialuose). Ypač paklausus buvo Simno gimnazijai paskolintas inžinerinis paketas, kurį sudaro 3 D spausdintuvas, darbo stotis ir penki inžineriniai konstruktoriai. Juo noriai naudojasi jaunieji Simno gimnazijos inžinieriai.

Projekto metu vyko gyventojų skaitmeniniai mokymai. Daugiausiai mokymai vyko nuotoliniu būdu. Apmokyti 382 gyventojai.

Gerėjo filialų materialinė bazė. Įsigyta smulkaus inventoriaus, darbo priemonių. Suremontuotos Pivašiūnų filialo patalpos, Luksnėnų biblioteka perkelta į naujas patalpas, pradėtas remontas Rimėnų filiale.

ELEKTRONINĖS INFORMACIJOS SKLAIDA

Prieiga prie interneto yra visuose filialuose. Vis daugiau gyventojų naudojami elektroninės bankininkystės, mokesčių atsiskaitymo paslaugomis, elektronine deklaravimo sistema, ieško darbo skelbimų internete. Vartotojai naudojami Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB), elektroninėmis duomenų bazėmis EBSCO publishing, Naxos Music library. Teisinės informacijos ieškoma „INFOLEX.Praktika“. Vaikai ir jaunimas naudojami DB „Vyturis“.

Bibliotekos interneto svetainėje 2021 m. registruoti 57953 virtualūs apsilankymai, t. y. 47769 daugiau nei praeitais metais.

Seansų skaičius 7509, t. y. 9306 seansais mažiau, nei praėjusiais metais. Dideliam seansų skaičiaus sumažėjimui įtakos turėjo Viešosios bibliotekos tinklo optimizavimas. Neleidžiama lankytojams naudotis nemokamomis VIPT paslaugomis. Likę 10 kompiuterizuotų vietų Mokymų klasėje ir tos skirtos tik mokymams arba lankytojams, kurie ateina kopijuoti ar atspausdinti dokumentus.

KULTŪRINĖ VEIKLA. BIBLIOTEKOS PRISTATYMAS VISUOMENEI

Kultūrinė veikla

Per metus suorganizuoti 890 renginių, iš jų 78 kompleksiniai, 318 žodiniai, 494 vaizdiniai (parodos).

Renginiai

	Renginiai				Lankytojų skaičius
	Iš viso	Kompleksiniai	Žodiniai	Vaizdiniai	
SVB	890	78	318	494	19620
VB	35	2	1	32	148
MF	56	13	18	25	1693
KF	799	63	299	437	17779

MF suorganizuoti 56 renginiai. KF surengti 799 renginiai, iš jų vaizdinių (parodų) – 437. Vidutiniškai vienas kaimo filialas surengė 27 renginius, iš jų vidutiniškai – 15 vaizdinių. Vaizdiniai renginiai sudaro didesnę dalį visų renginių.

Bibliotekose buvo organizuojamos edukacinės popietės, teminiai vakarai, spaudinių kūrybos darbų parodos, viktorinos, konkursai, susitikimai, garsiniai skaitymai.

Tai turbūt vienintelis rodiklis, kuris lyginant su praeitais metais, šiek tiek padidėjo. Kadangi į bendrą renginių skaičių įsiskaičiuoja vaizdiniai renginiai (parodos), tai karantino laikotarpiu, kai buvo apribojimai renginių lankytojams, daug renginių vyko virtualioje erdvėje.

Šiais metais Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir filialai vėl įsitraukė į kasmetines varžytuves „Skaitymo iššūkis ir tarp iššūkyje dalyvavusių 68 bibliotekų ir jų filialų užėmė antrąją vietą. Šioje skaitymo skatinimo akcijoje dalyvavo net 917 rajono viešosios bibliotekos skaitytojų, kurie per tris vasaros mėnesius perskaitė 4710 knygų. Už puikius 2021 metų „Skaitymo iššūkio“ rezultatus, antrą vietą tarp Vilniaus regiono bibliotekų užėmusi Alytaus rajono viešoji biblioteka buvo apdovanota „Vasaros su knyga“ padėkos diplomu bei akcijos stikline statulėle. Šioje skaitymo skatinimo akcijoje gerų rezultatų pasiekė Daugų, Simno, Butrimonių, Krokialaukio, Miroslavo, Vankiškių bibliotekos, sugebėjusios šia akcija sudominti ne vieną dešimtį savo skaitytojų.

Bibliotekos savo kultūrinės veiklas planuoja ir derina su švietimo, kultūros įstaigomis ir vietos bendruomenėmis. Kartu buvo organizuojamos edukacinės popietės, teminiai vakarai, spaudinių ir kūrybos darbų parodos, viktorinos, konkursai, susitikimai, garsiniai skaitymai.

Bibliotekose rengiami ir netradiciniai renginiai, garsiniai skaitymai gamtoje, dainų, poezijos popietės, geriausių, aktyviausių skaitytojų apdovanojimai, įvairios vaikų piešinių parodos, kūrybinės dirbtuvės, edukacijos, šeimų sporto šventės, pastaraisiais metais išpopuliarėjo nauja renginių forma – virtualios parodos.

Vienas įsimintiniausių renginių VB – literatūrinis festivalis „Laukinės vaivorykštės 2021“. Šiomet festivalis vyko kiek neįprastoje, pandeminiėje aplinkoje, tačiau tai neatbaidė renginių išsiilgusių žiūrovų, kurie gausiai rinkosi į erdvią Daugų kultūros centro salę, į prozos, poezijos ir dainos šventę, kurią kas porą metų rengia Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka.

Šių metų festivalio programa buvo gausi atlikėjais, nors dėl ligos į ją negalėjo atvykti anksčiau skelbtas prozininkas ir dramaturgas Herkus Kunčius, kurį dieną prieš festivalį pakeitė jo geras bičiulis – poetas, prozininkas, eseistas, literatūros kritikas Gintaras Bleizgys. Be minėtojo Gintaro Bleizgio festivalyje dar dalyvavo poetas, literatūrologas, leidyklos „Sofoklis“ redaktorius Vainius Bakas, poetas, eseistas, vertėjas, kultūros savaitraščio „Literatūra ir menas“ vyriausiasis redaktorius Gytis Norvilas ir poetas, prozininkas, režisierius, scenarijų autorius bei aktorius Alvydas Šlepikas. Poetine-muzikine programa susirinkusius džiugino aksominio balso savininkas – aktorius, filmų garsintojas, dainų autorius ir atlikėjas Giedrius Arbačiauskas.

Festivalį iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba ir Alytaus rajono savivaldybė.

Vykdam projektą „Biblioterapijos taikymas Alytaus rajono gyventojams“ daug biblioterapijų renginių vyko filialuose: Butrimonių, Daugų, Miroslavo, Punios ir Ūdrijos. Renginių metu buvo skaitomos knygų ištraukos, dalintasi mintimis apie asmens vidinius potyrius, apie kūrybiškumo pajautimą, apie knygos įtaigą ir įtaką, dalintasi patirtimi, kaip knygos skaitymas padeda ieškant išeities iš susiklosčiusių gyvenimiškų situacijų. Biblioterapijų užsiėmimų metu nuotoliniu būdu gyventojus konsultavo ir sukaupta patirtimi dalijosi psichologė Lina Plyskaitienė.

Miroslavo globos namuose vyko terapinės popietės „Terapija su knyga“ ir „Knyga pakeitusi mano gyvenimą“. Alytaus rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Miroslavo filialo vyresnioji bibliotekininkė Nijolė Žiūkienė kalbėjosi su šių namų gyventojais apie knygos poveikį jų mintims, nuotakai bei sveikatai, vedė garsinius skaitymus, analizavo perskaitytą tekstą. Senjorams labai patiko biblioterapiniai užsiėmimai, jie aktyviai bendravo, diskutavo, buvo prisimintos jų pačių išgyventos istorijos, kuriose netrūko gerų ir pozityvių emocijų. Senjorai pageidavo, jog tokie biblioterapiniai susitikimai vyktų ir ateityje, bent kartą per mėnesį.

2021 metais nemažai renginių vyko „amerikoniškoje“ Kurnėnų Lauryno Radziukyno mokykloje. Pagrindinės veiklos – edukacijos, švietimas, kultūra. Simno miesto filialo vyresnioji bibliotekininkė Sandra Sejavičienė kartu su kolegomis ir kitų organizacijų atstovais vedė ekskursijas, pamokas, edukacijas. Kiekviena diena prasidėdavo ekskursijomis po mokyklą. Autentiškoje klasėje buvo vedamos pamokos: „Literatūriniai ir muzikiniai prisimatavimai Kurnėnuose“, dailia rašymo žąsies plunksna „Žąsį pasikinkęs baltą dirvą aria...“. Taip pat vyko žvakių liejimo senoviniu būdu edukacija, kvėpavimo technikos mokymai, juoko joga, streso įveikos treniruotės, tapyba ant vandens, lauke – dzūkiškų bulvinių bandų bei šiuškių kepimas, keramikos edukacija, žaidimai ne tik

vaikams, bet ir suaugusiems. Vakarais – muzikiniai-literatūriniai „Skambantys Kurnėnų vakarai“ su linksma bei žaisminga programa.

Simno filiale vienas reikšmingiausių renginių „Atminties kelias 2014-2021“, skirtas Holokausto 80-mečiui paminėti. Renginio metu režisierius Arvydas Kinderis (operatorius Kęstutis Krivas) pristatė naują dokumentinį filmą apie žydų diasporą „Meilės ir atminties namai“. Pranešimą „Žydai Lietuvoje“ skaitė Simno gimnazijos istorijos mokytoja Vineta Dzeikauskienė, o išvalgomis pasidalino kraštiečiai, VGTU docentas, Pasaulio tautų teisuolių anūkas Romualdas Juknelevičius, kurio pasakytos mintys privertė susikaupti ir pamąstyti. Tai puiki istorijos ir pilietiškumo pamoka čia dalyvavusiam jaunimui, kurios neišmokstama iš jokio vadovėlio.

Mirolavo, Kumečių ir Vankiškių filialai organizavo bendrą renginį „Vėl žemės ilgesy“, skirtą poeto Vytauto Mačernio 100-osioms gimimo metinėms paminėti, kuris vyko gamtoje, prie Kaukų piliakalnio. Mačernio metams paminėti vyko renginiai Punios, Butrimonių, Daugų ir Ūdrijos bibliotekose. Kituose filialuose vyko tradicinės spaudinių ir virtualios parodos.

Rugsėjo mėnesį vyko Kultūros paveldo dienos „Įtraukiantis paveldas“. Visą savaitę bibliotekos organizavo įžymių Alytaus rajono Kultūros paveldo objektų lankymą. Bibliotekose vyko viktorinos, pažintiniai žygiai prie piliakalnių. Buvo aplankytos Raižių kaimo paveldo vietos, Lietuvos partizanų K. Pyplio-Mažyčio, Audronio ir J. Makarevičiaus-Žilvičio kovos ir žūties vietos, Simno seniūnijos kultūros paveldas. Visus, norinčius pažinti Mirolavo seniūnijoje esančius paveldo objektus, aplankyti piliakalnius ir pilkapius, sužinoti daugiau apie savo kraštą, Mirolavo filialo vyresn. bibliotekininkė Nijolė Žiūkienė pakvietė į žygį-ekskursiją „Odisėja po piliakalnius“, kurios metu žygio dalyviai buvo skatinami puoselėti ir tausoti krašto paveldą. Prie žygeivių prisijungė ir Mirolavo gimnazijos jaunieji šauliai.

Bendradarbiaujant su Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos centru buvo organizuojamos dailės terapijos (piešimo ant vandens bei piešimo ant puodelių ir lėkštelių edukacijos) ir sveikatai palankaus maisto edukacija. Tokios edukacijos vyko Alovės, Daugų, Krokialaukio, Makniūnų, Miklusėnų, Mirolavo, Punios, Radžiūnų, Simno, Ūdrijos ir kituose filialuose.

Prieš žiemos šventes į Krokialaukio biblioteką rinkosi šeimos pinti tradicinį advento vainiką – tęsti mūsų senolių tradicijas. Labai smagu buvo matyti taip gausiai susirinkusias šeimas – tai žinojimas, kad papročiai, tradicijos perduodamos iš kartos į kartą ir, aišku, labai svarbu šeimos buvimas kartu. Kiekviena šeima pasigamino savo adventinį vainiką, kurį su gražiausiais linkėjimais išsinešė namo, kad galėtų uždegti žvakes ir savo namus pripildytų šviesos, šilumos ir laukimo...

Įdomus renginys vyko Praniūnų bibliotekoje, įgyvendinant projektą „Kultūros ir bendradarbiavimo ugdymas, įgyvendinant Dujotiekių jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL)“. Ši

kartą į susitikimą „Kam man tas dviratis?“ atvyko „Dviračio žinių“ kūrėjas Haroldas Mackevičius. Renginio dalyviai sužinojo šio žymaus žmogaus asmeninio gyvenimo faktų, taip pat buvo papasakota apie jo kuriamą „Dviračio žinios“ laidą. Taip pat renginio dalyviai susipažino su laidos „virtuve“: sužinojo, kaip gimsta laidos temos, personažai, siužetai – juk kiekviena diena įneša tam tikrų naujienų, kuriomis laidos kūrėjai pasidalina vakaro „Dviračio žinių“ laidose.

Bibliotekos pristatymas visuomenei

Kiekvienais metais viešųjų bibliotekų įvaizdis visuomenėje keičiasi į gerąją pusę. Dauguma žmonių mato, kad biblioteka nėra tik spaudinių kaupimo ir išdavimo vieta, bet kultūros, laisvalaikio, bendravimo vieta, teikianti daug šiuolaikiškų paslaugų. Šį požiūrį iš dalies pakeitė didelis dėmesys bibliotekų veiklos viešinimui, ryšiams su visuomene ir žiniasklaida. Viešieji ryšiai plečiami naudojantis internetu, spauda, radiju ir televizija, bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis.

Informacija apie renginius ir paslaugas buvo talpinama ne tik bibliotekos svetainėje www.alytus.rvb.lt, bet ir bibliotekos socialinio tinklo *Facebook* puslapyje.

Bibliotekos darbuotojai daugiausiai rašė straipsnius apie bibliotekose vykusius renginius.

	Iš viso straipsnių	Bibliotekų darbuotojų straipsniai			Ne bibliotekų darbuotojų straipsniai		
		Iš viso	Spaudoje	Internet. šaltiniuose	Iš viso	Spaudoje	Internet. šaltiniuose
SVB	404	372	18	372	32	7	32
VB	37	37	0	37	0	0	0
MF	35	34	6	34	1	1	1
KF	332	301	12	301	31	6	31

Dauguma straipsnių viešinami internetiniuose šaltiniuose www.arsa.lt, www.alytausgidas.lt, www.dainavoskrastas.lt, www.dzukijosveidas.lt, www.alytusplius.lt, www.alytauspulsas.lt, www.renginiaialytuje.lt, www.regionunaujienos.lt, www.alytauslaikas.lt, www.alytauszinios.lt, ir kt.

DARBUOTOJAI, KOMPETENCIJŲ UGDYMAS

Po Bibliotekos tinklo optimizavimo rajono viešosiose bibliotekose liko 44,5 etatai. Atleisti 7 VB darbuotojai. Darbuotojų skaičius nuo 58 sumažėjo iki 50. Iš jų 42 profesionalūs bibliotekininkai.

Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas:

	Profesionalių darbuotojų sk.	Aukštasis		Aukštesnysis		Kitas	
		Vnt.	%	Vnt.	%	Vnt.	%
SVB	42	21	50	16	38	5	12

VB	6	6	100	0	3	0	0
MF	4	0	0	3	75	1	25
KF	32	15	47	13	41	4	13

Filialuose vyko nedidelė darbuotojų kaita. Iš Verebiejų bibliotekos darbuotoja perkelta dirbti į Ažuolinių filialą. Per metus priimta 1 nauja darbuotoja į Verebiejų filialą.

Keletas Alytaus SVB darbuotojų dalyvavo Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus organizuotuose mokymuose „Renginių organizavimo ABC“ ir „Paieška EBSCO duomenų bazėje“.

Beveik visi SVB darbuotojai dalyvavo nuotoliniuose naujai startavusios LIBIS programos mokymuose: „LIBIS administravimas“, „LIBIS mokymai“, „LIBIS naujos aplinkos mokymai“, „LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemės mokymai“.

Trys VB darbuotojai dalyvavo VVG seminare „Suaugusiųjų mokymo(si) poreikių plėtojimas Alytaus rajono savivaldybėje“. Beveik visi darbuotojai kėlė kvalifikaciją VB bibliotekos darbuotojų organizuotuose nuotoliniuose mokymuose, pasitarimuose.

FINANSAVIMAS

1. Paprastos išlaidos:

Iš viso – 721 319 EUR;

Darbo užmokesčiui – 583 631 EUR;

Dokumentams įsigyti – 48 192 EUR;

Knygoms – 30 192 EUR;

Periodikai – 18 000 EUR;

Statyboms, pastatams – 0 EUR;

Automatizacijai – 0 EUR;

Kitos išlaidos (įmokos soc. draudimui, patalpų nuomai, komunalinėms paslaugoms, smulkiam remontui, dokumentų įrašimui) – 89 496 EUR.

2. Pajamos ir finansavimas

Iš viso – 721 849 EUR;

Biudžeto lėšos (steigėjo, valstybės) – 708 519 EUR;

Iš LR kultūros ministerijos – 30 192 EUR;

Iš savivaldybės: iš viso, knygoms, periodikai – 18000 EUR;

Gautos pajamos už mokamas paslaugas – 530 EUR;

Programų, projektų lėšos – 12 800 EUR.

PASIEKIMAI IR TIKSLAI

- ✚ Bibliotekų tinklas nepakito: veikė VB ir 32 filialai. Du iš jų miestuose ir 30 kaimo vietovėse. Viešosios bibliotekos ir jos filialų paslaugomis naudojosi 7812 vartotojų, iš jų 1951 vaikai. Sulaukta 78954 lankytojų, iš jų 23841 vaikas.
- ✚ Sudarytos geros sąlygos darbuotojams kelti kvalifikaciją, ugdyti profesionalumą. Ataskaitiniais metais kvalifikaciją kėlė 40 bibliotekos darbuotojų.
- ✚ SVB suorganizuoti 890 renginių, iš jų 494 dokumentų parodos. Biblioteka sėkmingai bendradarbiavo su savivaldybės įstaigomis, organizacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis.
- ✚ Alytaus rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir filialai puikiai pasirodė tradicinėje respublikinėje skaitymo skatinimo akcijoje „Skaitymo iššūkis“. Alytaus rajono SVB komanda užėmė antrą vietą visoje respublikoje.
- ✚ Visos sistemos bibliotekos modernizuotos ir kompiuterizuotos, lankytojams sudarytos sąlygos naudotis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, gyventojai nuolat skatinami išmokti ir naudotis skaitmeninėmis paslaugomis, teikiamos konsultacijos.
- ✚ Bibliotekininkai mokė ir konsultavo lankytojus kompiuterinio raštingumo klausimais, mokė, kaip naudotis elektroninėmis viešojo sektoriaus paslaugomis. 2021 metais dalyvaujant projekte „Prisijungusi Lietuva“ skaitmeninio raštingumo Alytaus rajone apmokyti 382 gyventojai.
- ✚ 2021 m. buvo atnaujinti Miklusėnų ir Kumečių filialų viešieji interneto prieigos taškai (VIPT). Atnaujinta Mokymų klasė VB.
- ✚ 2021 m. stiprindama bendradarbiavimą su kitomis įstaigomis, dirbdama su partneriais projektuose, vykdydama įvairias kūrybines ir literatūrines programas bei veiklas, biblioteka prisidėjo prie įvairių vartotojų grupių skaitymo motyvacijos didinimo, augo pasitikėjimas biblioteka.

Tikslai:

Ateinančiais metais pagrindinis dėmesys bus skiriamas SVB tinklo infrastruktūros gerinimui, naujų informacinių technologijų sklaidos užtikrinimui ir teikiamų paslaugų įvairovei.

Bus efektyviai panaudojami pagal Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis atnaujinta vieša interneto prieiga“ gauti inžinerinis, kūrybinis, programavimo ir eksperimentinis paketai. Dar 2020 m. gauti trys paketai buvo išskirstyti po didžiuosius filialus (Simno ir Daugų filialuose). 2021 m. gautas eksperimentinis paketas įrengtas

Simno bibliotekoje. 2021 m. Programavimo paketas perkeltas į Butrimonių gimnaziją. 2022 metų pačioje pradžioje iš Daugų filialo Kūrybinis paketas bus perkeltas į Simno filialą. Vėliau rotacijos būdu keisis tarp kitų filialų ir sudarys sąlygas šių bendruomenių gyventojams naudotis inžinerinius gebėjimus lavinančiais konstruktoriais, robotikos rinkiniais, taip pat darbui su virtualiosios realybės akiniais ir kt. įrenginiais. Visų šių paslaugų tikslas – skatinti naujų produktų ir paslaugų atsiradimą įvairiose vietovėse, nepaisant esamos infrastruktūros ar ekonomikos lygio.

Bus kuriamos naujos edukacinės programos, ypatingą dėmesį skiriant vaikų ir jaunimo edukacijai. SVB rengs paraiškas ir kitą projektinę dokumentaciją teiks įvairių programų finansavimui gauti. Tikimės, kad dalyvavimas projektinėje veikloje suteiks galimybių išplėsti teikiamų paslaugų spektrą, kurios padėtų sumažinti kaimo bibliotekų vartotojų informacinę, kultūrinę atskirtį. Bus siekiama plėtoti bibliotekų paslaugas, skatinančias inovacijų plėtrą, gerosios patirties ir naujovių sklaidą.

Alytaus rajono savivaldybės
viešosios bibliotekos direktorius

Aivaras Vyšniauskas